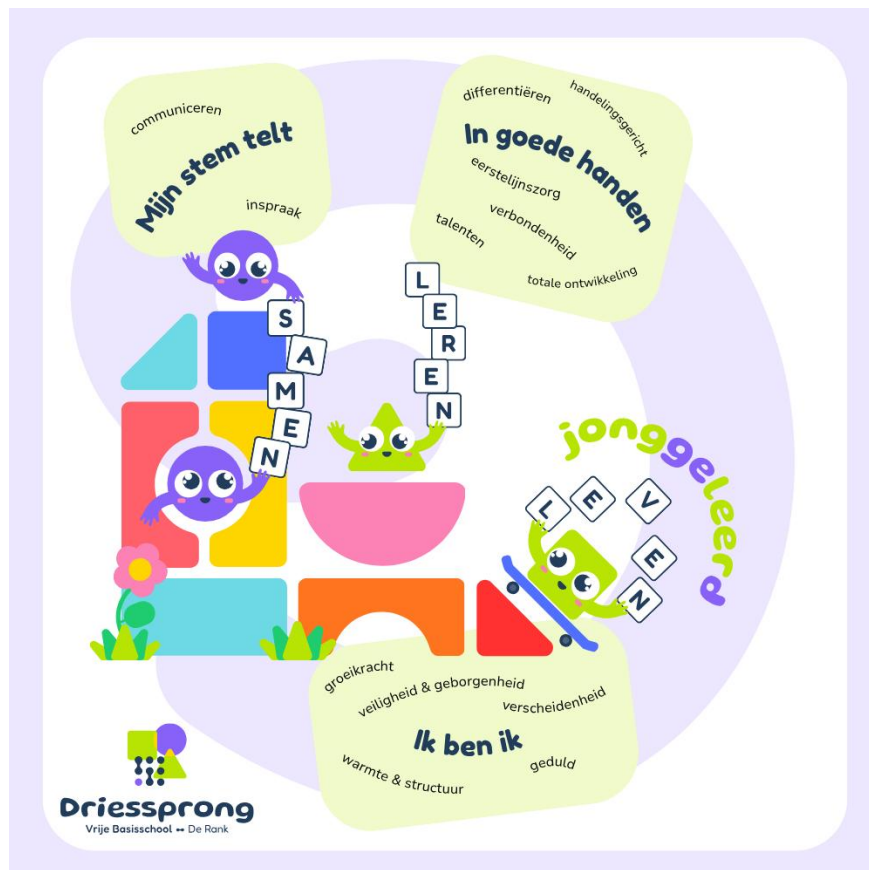
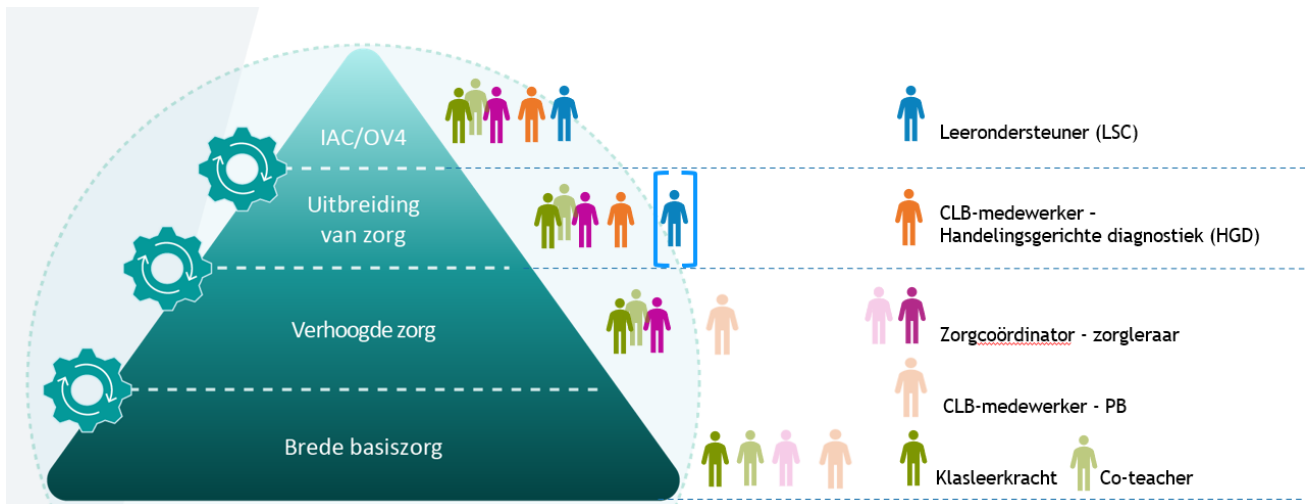

Driessprong: een zorgzame school

Het continuüm van zorg concreet op onze school

1

In het midden zie je onze stevige basis.
SAMEN - LEREN - LEVEN

Van daaruit vertrekt de paarse slang, die mooi laat zien hoe alles met elkaar verbonden is.

Bij ons kan niets op zichzelf staan – alles werkt samen en versterkt elkaar.

Onze visie rust op drie krachtige pijlers:
"Mijn stem telt"
"In goede handen"
"Ik ben ik"

Elk is even belangrijk en onmisbaar.

De **paarse** cirkel bij "Mijn stem telt" draagt de blokken van **samen** en herinnert ons eraan hoe belangrijk het is dat elk kind zich gehoord en gezien voelt.

De **groene** driehoek bij "In goede handen" draagt **leren** en staat voor de zorg, begeleiding en kansen die we elk kind bieden.

2

Het **groene** vierkant bij "Ik ben ik" draagt **leven** en benadrukt dat elk kind bij ons zichzelf mag zijn, in een warme en veilige omgeving.

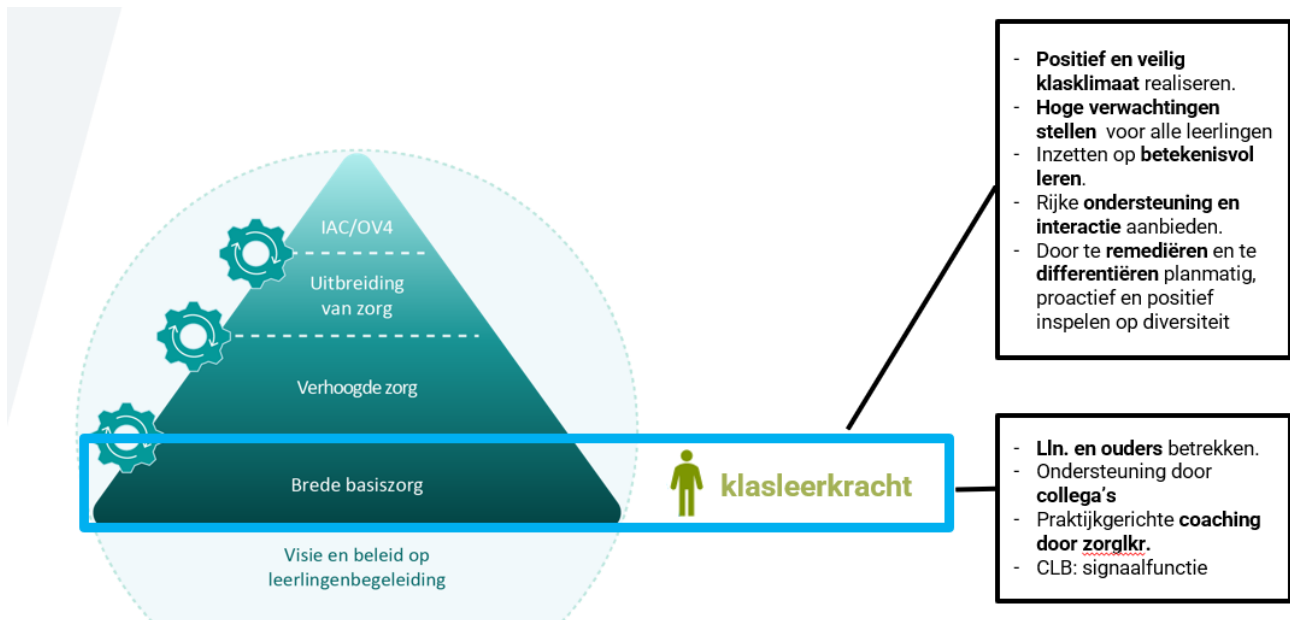
3

Zo bouwen we elke dag samen aan een school waar kinderen met vertrouwen groeien, zich goed voelen en volop kunnen ontwikkelen – handen (samen), hoofd (leren) en hart (leven) in verbinding.

De vier fasen van het continuüm van zorg concreet in onze school ...

Fase 0: brede basiszorg

Je stimuleert de ontwikkeling van alle leerlingen. Je doet dat door een krachtige leeromgeving uit te bouwen, de leerlingen systematisch op te volgen en actief te werken aan het verminderen van risicofactoren en aan het versterken van beschermende factoren. Een goed uitgebouwd beleid maakt een leeromgeving mogelijk die tegemoetkomt aan de onderwijsbehoeften van een diverse groep leerlingen.

In een **warm nest bieden we kinderen de **structuur** die ze nodig hebben.**

-In de kleuterklas werkt elke leerkracht met een takenbord. Er hangen heel wat afspraken uit in de klas, in de gangen en op de speelplaats.

-Afspraken worden in het begin van het schooljaar geoefend.

-Afspraken worden ook af en toe herhaald, vb.. na de speeltijd met micro

- op de speelplaats (veel spelmogelijkheden die verdeeld worden via spelrooster, wel/niet op gras wordt aangeduid met rood, groen, oranje of gele vlag, regel "iedereen MAG ALTIJD meedoen", ...)

- in de klas (hangt uit, in schoolagenda, ...)

-In de kleuterklassen en lagere leerjaren wordt er veel aandacht besteed aan kalenders, dagstructuur, veiligheid rond wat er zal gebeuren.

- Sociale vaardigheden worden apart geoefend.

Binnen de kleuterklas: methode "het gat in de haag".

Kleuter- en lagere school: aandacht tijdens de godsdienstlessen.

-Kinderen helpen conflicten oplossen op de speelplaats door middel van herstelgericht werken (sterrensysteem in de lagere school).

-Bij onopgeloste conflicten op de speelplaats wordt door de klasleerkracht of de leerkracht die toezicht had tijd gemaakt om in gesprek te gaan met de betrokkenen. Ruzies die blijven aanslepen kunnen met de hulp van de zorgleerkracht uitgeklaard worden.

-Bij incidenten in de lagere school: sterrensysteem + herstelboekje.

-Beloningssystemen per klas t.e.m. de 2de graad (ladder, stickers, pluimen, ...).

Vanuit een zorgbrede kijk **communiceren we **respectvol** en **eerlijk** met en over onze kinderen en ouders.**

-We hebben een leerlingenraad.

-In september is er een onthaalavond waarop ouders kennis maken met de werking van de klas / school. Alsook doorheen het schooljaar voor de nieuwe instappers.

-Kleuterschool: heen- en weerschriftje of mapje bij de kleuters.

Ook per mail of via Google Classroom.

-In de lagere school via de schoolagenda of Google Classroom.

-Leesmoekes op school = vrijwilligers.

-Twee keer per jaar zijn er individuele oudercontacten voorzien voor alle ouders.

Bijkomend wordt er een oudercontact voorzien op uitnodiging van de leerkracht.

We creëren **veiligheid en geborgenheid in een krachtige leeromgeving.**

-In de kleuterklas hebben de leerkrachten aandacht voor een rijk taalaanbod.

-In de kleuterklas: doen de leerkrachten aan hoekverrijking.

-Visualiseren van handelingen, vb.. hoe doe ik mijn jas aan?

-We vertrekken vanuit de leerplannen om leerdoelen op te stellen.

-We gaan op zoek naar handleidingen die ons kunnen helpen om de klasaanpak af te stemmen op de noden van de leerling.

-Lezen is basisvaardigheid en dit wordt regelmatig geëvalueerd en bijgestuurd.

vb.. eerste leerjaar vanaf de start na elk thema een toets. Op basis hiervan extra zorg voor kinderen die minder scoorden. Heel snelle opsporing én hulp. Vanaf februari doen zij aan niveaulezen.

vb.. tweede leerjaar leesgroepjes in september – oktober om technisch lezen van bij het begin duw in de rug te geven; leesboekjes op leesniveau wekelijks mee naar huis; leesplekje in de klas om “graag lezen” te bevorderen.

vb.. derde leerjaar – zorgleerlingen sluiten aan bij het niveaulezen van L2.

vb..

→ tot het 5de leerjaar AVI-leestoetsen 2 keer per jaar en bijstellingen op basis van resultaten.

→ 6de leerjaar 1 keer per jaar.

→ 4de leerjaar heeft wekelijkse leesles in de klas.

-Schrijfmotoriek: zorgleerkracht geeft schrijfdans aan de 3de kleuterklas in kleine groepen. Ondertussen kan de klasleerkracht gericht brede zorg geven aan een kleinere klasgroep.

-Voor de zwakkere leerling wordt voor wiskunde uitgegaan van de doelenlijst in het leerplan die als ‘basis’ is aangegeven (curriculumdifferentiatie L5 en L6).

-Voor sterke leerlingen is 'verdieping' van doelen voorzien. Extra uitdaging kan voorzien worden door TWIST (L2) en aansluiten bij de kangoeroeklas (L3 t.e.m. L6). L1 heeft eigen materiaal.

-Leren leren verloopt in stijgende lijn:

- 3de leerjaar: toetsenwijzer OW en godsdienst.
- 4de leerjaar toetsenwijzer die in de klas begeleid wordt besproken. Structuur leren brengen in leerstof door kleur / kernwoorden.
- 5de leerjaar leerplanners en toetsenwijzers. Planning leren maken in agenda. Schema's leren maken. Structuur leren brengen in leerstof door kleur / kernwoorden.
- 6de leerjaar toetsenwijzers en leerwijzers. Vervolg schema's en planning leren maken.
Kinderen die zwakke resultaten behalen op toetsen waarvoor moest worden gestudeerd, worden opgevolgd in hun studiewerk tot de volgende toets.

-De methode Verrekijker voorziet spellingsoefeningen op verschillende niveaus (overschrijfkaartenboekje, scheurblokken).

-Huiswerkklas.

-Werken met materiaal om denkproces te ondersteunen.

-Sommige klassen organiseren hoeken- of contractwerk met aandacht voor zwakke/sterke leerlingen en oudste kleuters door:

- aanbieden aangepast materiaal
- leerkracht geeft bijkomende instructie aan een groepje
- gedifferentieerde opdracht waar wenselijk

-Uitstappen waarin kinderen intense leerervaringen opdoen.

-Co-teachen.

-Wekelijks overleg tussen parallelleerkrachten.

Omgaan met verscheidenheid in de klas is een uitdaging voor de leerkracht om te differentiëren.

-Een apart beloningssysteem dat moeilijk gedrag helpt omzetten in positief gedrag, op maat van het kind.

-Stappenplan om de boekentas te maken; medeleerling kijkt na of alles mee is; ...

-Leerlingen individueel benaderen bij gegeven opdrachten, vb.. de opdracht voor hen in stukjes verdelen, materiaal voorzien, ...

-Werken met time timer (vb.. een kleine tijdspanne blijven zitten, of aan dezelfde tafel blijven spelen).

-Een pictogram / kaartje op de bank voor wie b/d verwacht, een vaste plaats heeft in de kring, een maaltafel maar niet onthoudt, ...

-Een onthoudmapje met nog niet beheerste algoritmes.

-Invuldictee i.p.v. zinnendictee.

-Een apart tafeltje in de klas maakt het mogelijk om onmiddellijk met enkele leerlingen een bijkomend instructiemoment te voorzien, met materiaal te werken, onder begeleiding te werken, ...

-Gedifferentieerd huiswerk (makkelijker leestekst, minder oefeningen, ...).

-Vrijgesteld worden om instructiemomenten te volgen en onmiddellijk zelfstandig aan het werk mogen.

-Tijdsdruk verlagen.

→ leerlingen met reken- of leesmoeilijkheden kunnen langer werken op een toets. Dit wordt vermeld op het rapport.

→ er is een aanbod van oefeningen, maar niet alle leerlingen hoeven alle oefeningen te maken, vb.. in het rekenboek. Voor sommige leerlingen wordt de leerstof beperkt tot basisleerstof, anderen maken van elke soort een aantal, ...

Wat niet gemaakt is, wordt in dit geval niet meegegeven als huiswerk.

→ er zijn leerlingen voor wie huiswerk op een bepaalde avond wegvalt, door intense therapie in het revalidatiecentrum.

→ bij begrijpend lezen de tekst sowieso nog eens voorlezen. Zo hoeven leerlingen met leesproblemen er niet publiekelijk voor uit te komen dat ze uit zichzelf maar een stuk gelezen kregen.

→ toets begrijpend lezen wordt voor bepaalde leerlingen voorgelezen (Sprint).

-De bladspiegel wordt soms aangepast aan de moeilijkheden van een leerling.

→ vb.. hele honderveld aanbieden i.p.v. een stukje voor kind dat ruimtelijk in de problemen zit.

→ WO-teksten vergroten,

→ een heel werkboek op A3 vergroten.

-Rapporten: toetsen die aangepast worden

→ aanpassing vermelden op rapport

→ persoonlijk rapport voor anderstaligen

- REDICODIS (**RE**mediëren, **DI**fferentiëren, **CO**mpenseren en **DIS**penseren)

→ vb.. andere quoterings voor Frans, of toets mondeling afnemen i.p.v. schriftelijk.

→ spelling: kopiëren i.p.v. auditief dictee

→ spelling: een beperkt pakket te studeren woorden meegeven.

→ tekst begrijpend lezen voorlezen

→ agenda dagelijks controleren

→ boeken kaften per vak in kleur

-Sommige klassen organiseren hoeken- of contractwerk met aandacht voor zwakke/sterke kleuters/leerlingen door:

-aanbieden aangepast materiaal

-leerkracht geeft bijkomende instructie aan een groepje

-gedifferentieerde opdracht waar wenselijk

De **eerstelijnszorg** gebeurt in de klas door de **klastitularis**, verrijkt met de hulp van de zorgbegeleider om kinderen met specifieke problemen te begeleiden.

-In de klassen wordt veel gedifferentieerd met verrijkingsleerstof met allerlei kleine aanpassingen voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben,... (rekenen met getalbeelden, met blokjes, extra inoefening letters, ...)

vb.. kinderen die afhaken of zich niet meer goed voelen op school doordat de druk te groot voor hen is, of ..., krijgen soms een apart leertraject, vb.. voor wiskunde

vb.. kinderen die moeilijk juist kunnen schrijven, mogen gebruik maken van afschrijfkarten zodat ze juiste woordbeelden kunnen vormen.

vb.. een anderstalige in de klas? In duizend kleine dingen (vb.. meer tonen, een medeleerling laten helpen, google vertaler inschakelen, blij zijn om elke kleine stap, ...) wordt er gedifferentieerd

vb.. Go40ty

vb.. Twist, kangoeroeklas, kangoeroewedstrijd, stem olympiade,...

-Zorguur voor klassen.

-Co-teachen.

-Flexibele klasorganisatie met hulp van de zorgleerkracht: klas overnemen, co-teaching, groepje apart nemen in of uit de klas, ...

-De zorgleerkracht geeft schrijfdans aan de 3de kleuters in kleine groepjes. Zo heeft de klasleerkracht extra tijd om aan de andere groep te begeleiden in de klas.

-De zorgjuf zoekt mee met de klasleerkracht naar aangepaste materialen die aansluiten bij de noden van bepaalde kleuters/leerlingen.

-Interventies voor een kleine groep leerlingen zijn gericht op een terugkeer naar de klasgroep.

Uitgangspunten HandelingsGericht Werken Noëlle Pameljer	
1 Doelgericht	Waar willen we naar toe met deze leerling? - Wat willen we bereiken op korte en middellange termijn? - Welke info heb ik nodig, is nuttig om efficiënt te handelen i.f.v. het doel? - Gericht op beïnvloedbare factoren: concreet, haalbaar, evalueerbaar - Van maximaal wenselijk naar minimaal noodzakelijk - Hulpmiddelen: Smart(ij), Als ... dan - redenering, YES-adviezen!
2 Wisselwerking & afstemming	'Deze leerling van deze ouders bij deze leerkracht in deze klas op deze school' Een leerling ontwikkelt zich in een context en dus in interactie met zijn omgeving. Transactioneel referentiekader: mens & omgeving beïnvloeden elkaar continu. - Geen child-, parent-, teacher-blaming: verschillen respecteren - We hebben aandacht voor risico- en beschermende factoren op vlak van leerling, onderwijsleersituatie (OLS) en thuissituatie - Wat is veranderbaar bij deze leerling, OLS en ouders? - Dit vraagt afstemming: zoeken naar de match
3 Onderwijsbehoeften	... en opvoedingsbehoeften staan centraal Wat heeft deze leerling nodig om de vooropgestelde doelen te bereiken? - Instructie die ... feedback die ... - opdrachten of taken die ... klasgenoten die ... - leeractiviteiten of materialen die ... ouders die ... - een leeromgeving die ... een leerkracht die ... - hulp of ondersteuning bij ...
4 Leerkracht doet er toe! Ouders ook!	Leerkrachten maken het verschil, ouders doen er evenveel toe. Wat heeft de leerkracht nodig om de gewenste aanpak te bieden? - Kennis over... Vaardigheden om... - Ondersteuning bij... Extra materiaal voor... - Een collega die... Een directie die... - Een zorgcoördinator die... CLB-medewerker die... Naast de ondersteuningsbehoeften van de leerkracht vergeten we ook niet de ondersteuningsbehoeften van de ouders.
5 Positieve aspecten	Positieve aspecten van leerlingen, leerkrachten en ouders zijn van groot belang. - Bevorderen de sfeer, het contact en samenwerking - Verhogen gevoel van competentie en motivatie - Zorgen voor genuanceerde waarneming, 'breedbeeld' en perspectief Zowel bij de leerling, de leerkracht, de klasgroep, de school, de ouders, ... We gaan ze actief zoeken, ze benoemen, benutten in de aanpak en noteren.
6 Constructieve samenwerking	Alle partijen worden betrokken in een tweerichtingsverkeer bij het analyseren van de situatie, het formuleren van doelen, het zoeken naar oplossingen, ... - Praten met i.p.v. over ouders / tegen leerlingen - Duidelijkheid over en respect voor elkaars rol: - Leerkracht = onderwijsprofessional Ouders = ervaringsdeskundigen - Benoemen dat een leerling anders kan zijn op school dan thuis - Advies wordt niet opgelegd, maar voorgelgd
7 Systematiek en transparantie	De werkwijze is systematisch, stap-voor-stap - voorkomt misverstanden of dingen over het hoofd zien - geeft houvast, richtlijn (geen keurslijf) - geeft duidelijkheid: wie doet wat waarom waar hoe en wanneer - geeft inzicht hoe je tot besluit komt En transparant: we zeggen wat we doen en waarom en we doen wat we zeggen LVS, formuleren, checklists, ... als hulpmiddelen: leidraad & geheugensteun

HGW - voorrning - TOP-ant Gent - symbolen gemaakt door het Proclatsam: www.orcdagboekje.be

-De klasleerkracht houdt van elk kind belangrijke gegevens bij in een observatieschrift en/of in Scoodle. Het gaat hier om info i.v.m. welbevinden, sociale contacten, interventies die hielpen of net tegengesteld werkten, werkhouding, leermogelijkheden of – moeilijkheden, ... Deze observaties zijn vaak het startpunt in IZO's.

-Observatiegegevens worden bijgehouden in Scoodle.

-Overgangsgesprekken bij begin schooljaar met zoco en klasleerkracht op basis van dossier dat jaar na jaar groeit n.a.v. IZO's en MDO's, info van leerkrachten, gesprekken met kinderen, toetsen, gesprekken met ouders, ...

Einde schooljaar: overgangsgesprek met volgende klasleerkracht

-IZO: 3 keer per schooljaar in de kleuterschool, vooraf aan het IZO

-Klasoverleg: om de 4 à 5 weken in de lagere school.

-In het begin en in het midden van het schooljaar neemt elke klasleerkracht LVS toetsen af in de lagere school. De zorgleerkracht helpt bij de verwerking en bespreking van de resultaten.

→ 4e leerjaar: extra Vlaamse Toetsen

→ 6e leerjaar: extra IDP/ Vlaamse Toetsen

- LVS curve in Scoodle.

-Sterrenstelsel naar gedrag toe.

-Onze zorgbibliotheek heeft tal van achtergrondinformatie en praktische informatie waarin klasleerkrachten samen met de zorgleerkracht kunnen zoeken naar de gepaste interventies. Of boeken kunnen vragen waarlangs ze een probleem dat zich in de klas stelt, kunnen bespreekbaar maken.

-De bekomen gegevens vanuit de observatie van alle betrokkenen (klasleerkracht, zorgleerkracht, ouders, kind, hulpverlener, ...) en/of testen worden gebruikt om tot een voorstel van handelen, een evalueren van handelen te komen. Een plan wordt uitgewerkt, taken worden verdeeld, afspraken worden gemaakt.

-Soms blijkt uit LVS-toetsen dat voor grote groepen leerlingen zaken moeten aangepakt worden. Dan gaan we op zoek:

* vb. ondersteund vanuit zorg trainingsprogramma splitsingen in leerjaar 1 en 2 via aanbod oefenmateriaal en toetsbatterij om eventuele 'uitvallers' snel te detecteren.

* vb. niveaulezen met behulp van ouders op school/grootouders, in kleine groepjes op niveau.

* leerlingen derde graad gaan over de middag samen lezen met leerlingen lj 1 die moeite hebben met lezen.

Het team heeft oog voor **alle kinderen, hoe verscheiden ze ook zijn qua sociale herkomst, intelligentie, persoonlijkheid of religieuze achtergrond.**

-Uitleg over problemen van een bepaalde leerling aan de groep (vb.. iemand in de klas met ADHD, iemand heeft dyslexie) waardoor leerlingen leren respectvol om te gaan met moeilijkheden die anderen ondervinden.

We (h)erkennen onze kinderen om wat ze kunnen en om wat ze kennen. Pas als we ze ook **(h)erkennen in wat ze voelen en wie ze zijn, krijgt hun totale ontwikkeling een kans.**

-Kleuters van de eerste kleuterklas starten met een open kring, de andere kleuterklassen met een dagelijkse kring.

Eerste en tweede graad: wekelijkse kring.

Onthaal en luisteren zijn in elke klas belangrijk.

-Verhalen/poppenspelen die een fijne omgang met elkaar stimuleren of bespreekbaar maken.

-Klasgesprekken met aandacht voor diversiteit en verscheidenheid, gevoelens en meningen van elkaar.

-Poppenspel in de kleuterklas.

-Verteltassen in de kleuterschool.

-Leerlingenraad.

-Systematisch aandacht voor gevoelens leren herkennen en uiten, leren luisteren naar elkaar, elkaar leren respecteren.

-BOOSTcamp 5de leerjaar.

-4de leerjaar: meespelen op de kleuterspeelplaats van 12.50 uur tot 13.10 uur.

-4de en 5de leerjaar: over de middag kleuters helpen om jassen aan te doen.

-5de en 6de leerjaar: hulp bieden in de refter bij de kleuters.

-6de leerjaar: speelkriebel openhouden.

-Individuele gesprekken van kinderen met de ZOCO om te zoeken hoe ze zich nu voelen, wat wel goed gaat, wat ze willen veranderen, en hoe we dat kunnen aanpakken. De ZOCO geeft suggesties maar laat oplossingen zo veel mogelijk uit het kind zelf komen. Kinderen die zelf tot oplossingen komen, groeien in zelfvertrouwen.

-De ZOCO helpt de leerkracht soms om via een klasgesprek kinderen terug een plekje in de groep te geven, ...

-No blame met groepjes kinderen bij een pestprobleem.

-Programma Meidenvenijn om groepen die uit elkaar vallen weer te verbinden.

-Dagelijkse, wekelijkse of tweewekelijks gesprekjes met kinderen met zorgleerkracht tot 'goed voelen' weer ok is.

-Werken met schaalvragen om gericht af te toetsen hoe het kind zich voelt, en om de groei te zien.

-Werken met boeken die het kind een stuk herkenbaarheid geven.

-Een kind dat het drukke speelplaatsgebeuren niet aankan, de kans geven om tot rust te komen in de zorgklas over de middag en in de eetzaal tijdens de speeltijden.

-Een kind een tijdlang na elke speeltijd bevragen i.v.m. plaats in de groep, om heel kort op de bal op te volgen of pesterijen omgezet worden in verbindend samenspelen.

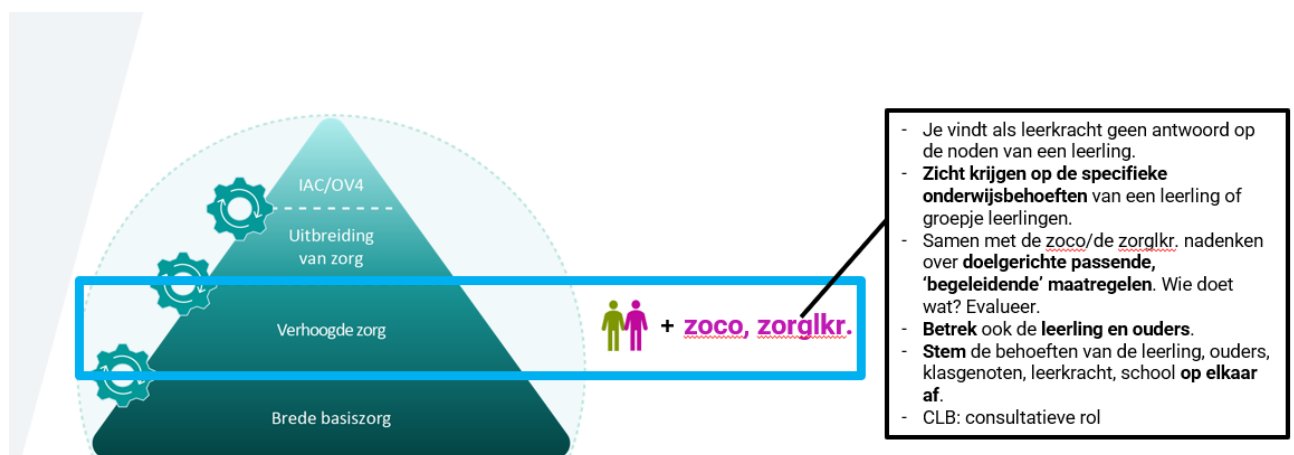
-Materialen en ideeën om in te zetten bij verlies- of rouwervaringen (rouw "koffer").

We kijken **positief naar de talenten en behoeften van elk kind. Vanuit onze handelingsgerichte aanpak benutten we het positieve als ingangspoort.**

-Leerkrachten hebben oog voor wat er goed loopt bij de leerlingen. Ze geven positieve feedback en stimuleren succeservaringen.

Fase 1: verhoogde zorg

Soms volstaat de brede basiszorg niet(meer) om aan de onderwijsbehoeften van een leerling tegemoet te komen. Je voorziet in extra begeleiding, bijvoorbeeld in de vorm van (extra)differentiërende, (extra)remediërende, compenserende of dispenserende maatregelen. Je hoeft daarvoor nog geen beroep te doen op externen.

Omgaan met verscheidenheid in de klas is een uitdaging voor de leerkracht om te **differentiëren.**

-Elke week krijgen leerlingen een leesboekje mee op hun leesniveau, in het 1ste en 2de leerjaar.

-Hulpmiddelen om een leerling over de brug te helpen:

vb. voor een leerling dat geen hulp durft vragen: rood vlaggetje op de bank = hulp vragen.

-Bij bepaalde leerlingen wordt de plaats in de klas bewust gekozen: vb. een leerling met ernstig leesmoeilijkheden dicht bij de leerkracht, een heel beweeglijke leerling op een hoek of alleen aan een bank (prikkelarm).

-Gebruik van rekenmateriaal voor wie nog niet zonder kan (MAB, klokje, lintmeter, honderdveld, ...).

-Voor enkele leerlingen (met zware dyscalculie) wordt het gebruik van zakrekenmachine toegestaan waar nodig.

-Gebruik van memokaarten (vb.. maaltafels, spellingregels) voor een kind dat na intens oefenen bepaalde zaken niet geautomatiseerd krijgt. Ook op toetsen.

-Curriculumdifferentiatie voor wiskunde binnen het GC. Vanuit een zorgplan.

-Extra lees-, spelling-, of rekenhulp uit de klas, met zorg voor blijvende aansluiting bij de klas.

Vanuit een zorgbrede kijk **communiceren we **respectvol** en **eerlijk** met en over onze kinderen en ouders.**

-Interventies voor aparte leerlingen, worden zo veel mogelijk aan de ouders doorgegeven via de agenda of via mail.

-We spreken ook zorgzaam in korte commentaren op werkjes of toetsen van leerlingen via effectieve feedback.

-In gesprekken met leerlingen bevraagt de ZOCO steeds wat van het gesprek ze mag delen met de klasleerkracht/ ouders en wat tussen de leerling en de ZOCO blijft.

Haalbare zorg realiseren in verbondenheid met **iedereen die bij de school betrokken is: directie, schoolteam, het kind, ouders, CLB en externe zorgverleners.**

-De school plant 3 keer per schooljaar een IZO voor kleuter- en lagere afdeling. Daarnaast is de CLB-consulente elke maand een namiddag extra aanwezig. Is er nood om op dit moment bepaalde leerlingen te bespreken dan worden deze vooraf doorgegeven aan de CLB-medewerker.

-Tijdens het IZO proberen we de hulpvraag duidelijk te krijgen.

-Een zorgvraag wordt vertaald naar een concreet werkdoel op korte en/of lange termijn.

-Klasoverleg: ZOCO en klasleerkracht zitten samen om alle kleuters/ leerlingen van de klas te overlopen, om interventies vast te leggen. Met deze info gaan ZOCO en klasleerkracht naar het IZO.

-Het CLB helpt om MDO's voor te bereiden. Bij sommige leerlingen/kleuters is het CLB ook aanwezig.

-Samenwerken met ondersteuningsnetwerk.

-Samenwerken met logopedisten, kinesisten of revalidatiecentra die kleuters/leerlingen begeleiden om met de neuzen in dezelfde richting samen te werken.

We stimuleren en moedigen aan omdat we geloven in de **groeikracht van elk kind.**

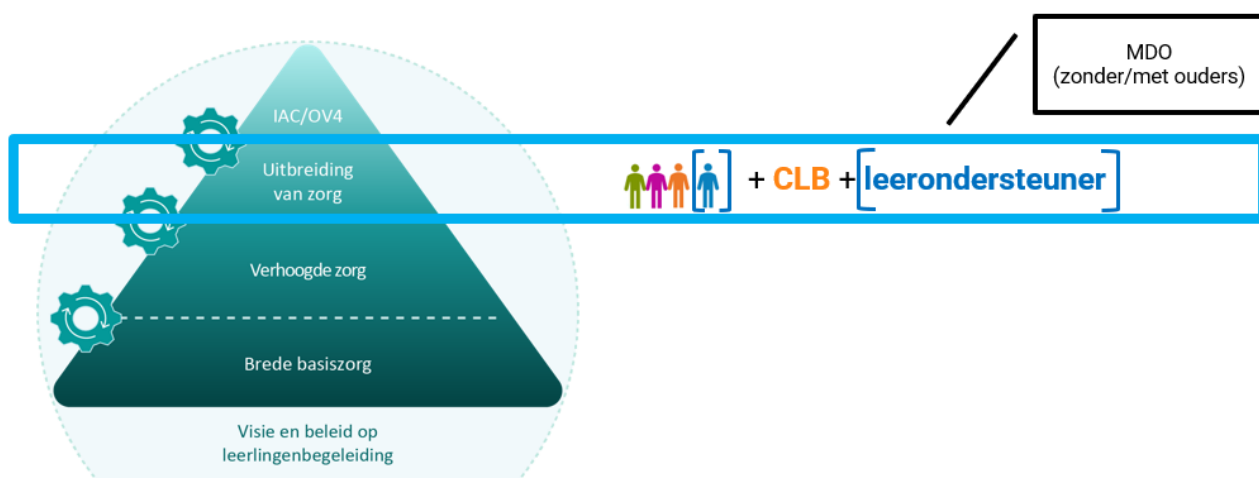
-Met een leerling een contract opmaken om bijvoorbeeld kleinerend en kwetsende opmerkingen te verminderen.

Afstemmen op de mogelijkheden van kinderen vraagt veel **geduld** zodat hoop niet zou omslaan in wanhoop. Want dan wordt opvoeden en onderwijzen onmogelijk.

- Eventueel afname toeters en kontrabas, enkel bij zorgenkinderen en deze gegevens meenemen in het zoeken naar passende interventies.
- Data verzamelen! Geen actie binnen het zorgcontinuüm.

Fase 2: uitbreiding van zorg

Voor een aantal leerlingen volstaat de verhoogde zorg niet. Er is nood aan bijkomende inzichten. Zowel je school als de ouders of de leerling zelf kunnen dat signaleren aan het CLB. Het kan de start betekenen van een handelingsgericht diagnostisch traject (HGD-traject) dat eventueel uitmondt in een (gemotiveerd) verslag. In deze fase blijft de school de maatregelen uit de fase van verhoogde zorg verderzetten.

-Als de vorige zorgniveaus niet voldoende zijn, wordt tijdens het IZO soms beslist om hulp in te roepen van externen.

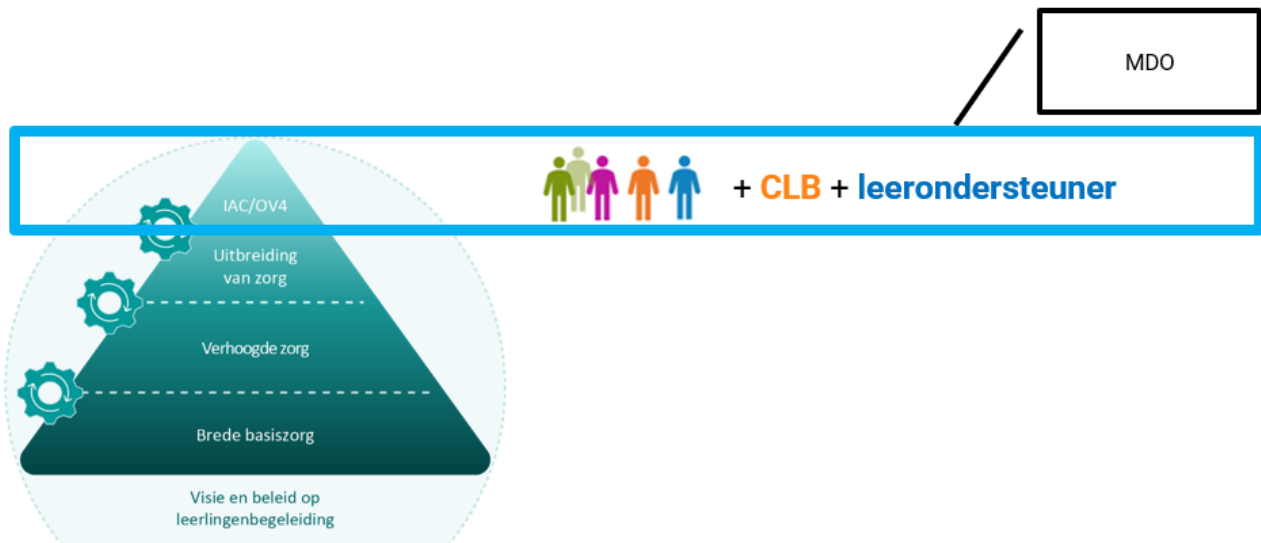
-Via mail en/of telefoon en/of heen en weer schriftje houden wij contact met ouders, externe hulpverleners, leerkrachten, zorgleerkrachten, directie, CLB ...

-Elke partij (leerkracht, ouder, CLB, logo, ondersteuning, RC, directie ...) kan op elk moment een tussentijds MDO aanvragen. De zorgcoördinator maakt de afspraak.

-Het vaststellen van een diagnose kan in sommige gevallen belangrijk zijn. Overleg hierover met deskundige externen zoals RC, CLB, logo, arts, psycholoog ... is onontbeerlijk. Een diagnose mag geen stigmatiserend etiket zijn, maar kan enkel nuttig zijn om bepaald gedrag beter te kunnen begrijpen en er beter op te kunnen inspelen.

Fase 3: overstap naar school op maat (enkel kinderen met IAC)

Een beperkt aantal leerlingen beschikt over een verslag. Die leerling heeft de keuze om studievoortgang te maken binnen het gewoon onderwijs met een individueel aangepast curriculum (IAC) of om de overstap te maken naar het buitengewoon onderwijs..

-De school probeert leerlingen die moeilijker leren via een aangepast traject onderwijs te bieden op hun maat. Sommige leerlingen doorlopen de leerjaren op een trager tempo (overzitten gecombineerd met aparte trajecten voor bepaalde leerstofonderdelen). Sommigen maken dan na het 4de of 5de leerjaar de overstap naar leerjaar 1B om op die manier met leeftijdsgenoten en op hun niveau en vanuit hun eigen interesse te kunnen leren.

-In extreme gevallen is het mogelijk dat, ondanks de inspanningen die geleverd worden, we niet resulteren in een goed welbevinden of beter functioneren van de leerling op onze school. Soms dringt een overstap naar een andere school of het buitengewoon onderwijs zich op.

-We vinden het belangrijk dat hieraan vooraf een duidelijke mening van het schoolteam en alle betrokkenen wordt geformuleerd.

-Ouders spelen hierin een belangrijke rol. Zij hebben tijdig recht op de juiste, eerlijke en correcte informatie en worden zo actief mogelijk betrokken bij dit groeiproces.

-Ouders hebben de tijd nodig om hierin te groeien.